

МЕТОНІМІЯ ЯК ПІДГРУНТЯ ЕВФЕМІСТИЧНОЇ СУБСТИТУЦІЇ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

(на матеріалі сучасного англomовного художнього дискурсу)

М.О. Белова (Васильєва), канд. філол. наук (Харків)

Стаття є спробою розглянути роль однієї з основних лінгвокогнітивних операцій – метонімії – у створенні евфемістичних субститутів, що функціонують у сучасному англomовному художньому дискурсі. Результати аналізу доводять, що підґрунтям евфемізмів, які функціонують у сучасному англomовному художньому дискурсі, є метонімічні зв'язки між первинним та похідним концептами евфемістичного переосмислення, що існують у межах однієї когнітивної структури, – фрейму, домену, категорії або ідеалізованої когнітивної моделі.

Ключові слова: домен, евфемізм, ідеалізована когнітивна модель, категорія, когнітивна метонімія, фрейм.

Белова (Васильєва) М.А. Метонимия как основа эвфемистической субституции: лингвокогнитивный аспект (на материале современного англоязычного художественного дискурса). Статья является попыткой рассмотрения роли одной из основных лингвокогнитивных операций – метонимии – в формировании эвфемистических субститутов, которые функционируют в современном англоязычном художественном дискурсе. Результаты анализа подтверждают, что основанием эвфемизмов, которые функционируют в современном англоязычном художественном дискурсе, выступают метонимические связи между первичным и производным концептами эвфемистического переосмысления в рамках одной когнитивной структуры – фрейма, домена, категории или идеализированной когнитивной модели.

Ключевые слова: домен, идеализированная когнитивная модель, категория, когнитивная метонимия, эвфемизм.

Belova (Vasylieva) M.A. Metonymy as a grounding of euphemistic substitution: lingo-cognitive aspect (case study of the present-day English literary discourse). The main concern of this paper is to explore the role of one of the major construal operations – metonymy – in the formation of euphemistic substitutes functioning in the present-day English literary discourse. What emerges from the research is that the grounding of euphemisms functioning in the present-day English literary discourse is metonymic shift between primary and derivatory concepts of euphemistic conceptualization within one cognitive structure – frame, domain, category or idealized cognitive model.

Key words: category, cognitive metonymy, domain, euphemism, idealized cognitive model.

Діяльнісний підхід, сформований на сьогодні у слов'янській лінгвістиці, висуває новий погляд на мовні знаки як такі, за якими стоять певні когнітивні структури/механізми, і диктує необхідність звернення до вивчення когнітивних механізмів, інтегрованих у мовних формах.

Це зумовлює актуальність цієї наукової розвідки, об'єктом якої виступає евфемістична субституція в англomовному художньому дискурсі, предметом – метонімія як лінгвокогнітивна операція, що лежить у підґрунті створення евфемістичних субститутів.

Роль метонімії у формуванні евфемізмів досліджувалась у різноманітних ракурсах: з'ясовані лексичні, граматичні та прагматичні засоби формування евфемізмів в англійській мові порівняно з китайською (Йелі Ши); виявлені функціональні особливості метонімічних евфемізмів в англомовному медіа дискурсі (О. Харкова, Ф. Шигапова); вивчені когнітивні метонімічні моделі, що лежать у підґрунті створення мовних евфемізмів в англійській мові (М. Кузок), і такі моделі, що порушують принципи метонімічних відносин (М. Токар).

Мета цієї роботи – розкриття специфіки метонімічних відносин, що складають основу евфемістичних номінацій, – передбачає вирішення таких завдань: 1) дати визначення терміну «евфемізм» з точки зору традиційної та когнітивної лінгвістики; 2) розкрити сутність метонімії як лінгвокогнітивної операції; 3) установити специфіку метонімічних переносів, що лежать у підґрунті евфемістичних субститутів, з урахуванням їх структурних характеристик, частиномовної належності та ступеня конвенціональності. Матеріалом дослідження слугували фрагменти сучасного англомовного художнього дискурсу, в яких функціонують евфемістичні номінації, що ґрунтуються на метонімічних відносинах.

Ураховуючи мету та завдання дослідження, що надасть можливість заповнити прогалини, існуючі у дослідженнях засад евфемізації (у тому числі й таких, що ґрунтуються на метонімічних зв'язках), вважаємо цю наукову розвідку вчасною та перспективною.

У традиційній лінгвістиці евфемізм традиційно трактується як троп (Ю.М. Скребнев, В.П. Москвін), риторична фігура (А.Д. Васильєв), засіб синонімії (О.С. Ахманова), різновид перифрази (Л.П. Крисін). У роботі беремо в якості робочого субституційний підхід до визначення евфемізму як засобу вторинної номінації, що слугує для заміни (вуалювання) таких означень, що виявляються для мовця небажаними, неввічливими, різкими [12; 14], в результаті чого змінюється точка зору мовної особистості на денотат і передбачається номінативно-оцінне варіювання [13].

Звернення до когнітивних основ евфемізації зміщує фокус уваги з розгляду евфемізмів у якості мовних одиниць на їх інтерпретацію як механізму

формування смислу, в основі якого лежать певні концептуальні механізми і моделі вторинної інтерпретації знання [1, с. 5]. З когнітивної точки зору евфемізація постає як окремий випадок концептуальної деривації – процесу формування нового смислу в результаті певного способу інтерпретації вихідного знання, а евфемізм – як один із способів вторинної репрезентації знання у мові [там само]. Підґрунтям евфемізації слугує взаємозв'язок між первинним/вихідним концептом та похідним концептом, репрезентованим одиницею вторинної номінації (див. [1]). Натякаючи на референт, який небажано називати прямо, процес евфемізації, з когнітивної точки зору, полягає у нейтралізації ініціальних негативних характеристик, асоційованих з первинним концептом, тим самим призводячи до меліоратизації небажаного референта.

Одним із лінгвокогнітивних механізмів евфемізації виступає метонімічний зсув.

Метонімія як лінгвокогнітивний феномен – це когнітивний процес, в якому одна концептуальна сутність забезпечує ментальний доступ до іншої концептуальної сутності у межах однієї когнітивної структури [23] – фрейму [19], домену [6], категорії [16] або ідеалізованої когнітивної моделі (ІКМ) [6; 19]. Формульно метонімію подано як «*B* (концепт-джерело) заміщує (*stands for*) *A* (концепт-ціль)» [25, с. 113]. *A* і *B* пов'язані холо-партитивними відносинами (реальними або уявними), оскільки індивід сприймає оточуючий світ і речі у ньому не як єдине ціле, а бачить у них дискретні ознаки, що у своїй сукупності складаються через категоризацію у певне концептуальне уявлення [11, с. 18–19]. Основою концептуальної метонімії як взаємодії між двома концептами виступає лінгвокогнітивна операція мапування (*mapping*) [17] – набір відповістей між концептом джерела та концептом цілі у межах однієї когнітивної структури [27, с. 48]. Метонімічне мапування є односпрямованим (*one-correspondence*), адже і концепт джерела, і концепт цілі входять в одну з можливих структур подання знань – фрейм, домен, категорію або ІКМ.

Фрейм – це структура даних, призначена для декларативного, рідше процедурного подання стереотипних ситуацій і потенційно реалізована формами мови [8, с. 289]. Фрейми організовані «навколо» певного концепту і містять основну,

типову й потенційно можливу інформацію, асоційовану з тим або іншим концептом [3, с. 16]. Фрагменти (структурні елементи) фрейму – слоти, кожен з яких містить інформацію, релевантну для описуваного об'єкта дійсності [4, с. 303]. Розрізняють «статичні фрейми» та «динамічні сценарії» [15, с. 173]: перші не містять темпорального елемента, другі структурують знання про стереотипну ситуацію, що розгортається у часі і просторі (наприклад, PUTTING A KETTLE ON). Метонімічне мапування у межах фрейму називають фреймовою метонімією [16, с. 101], яка передбачає перенос іменування одного слоту на інший або іменування слоту на ім'я власне концепту. Основним видом фреймової метонімії є меронімія або партонімія (метонімія за принципом суміжності ЧАСТИНА ЗАМІСТЬ ЦІЛОГО) [там само].

Домен – це структура фонових знань, у контексті якої можуть бути зрозумілими конкретні концепти [20]. З поняттям домену безпосередньо пов'язані поняття бази та профілю: база – це безпосередній фон для концептуальних елементів, що профілюються тією або іншою мовною одиницею (так, концепт ГІПОТЕНУЗА (профіль) існує тільки відносно концепту ТРИКУТНИК (база), який, у свою чергу, пов'язаний з більш широкою областю знань – доменом ПЛАНОМЕТРІЯ [26, с. 195]). Домени розрізняються в залежності від концептуальної складності і можуть бути базовими і небазовими [20]: базові займають найнижчий рівень, небазові – більш високі рівні. У ході метонімічного мапування назва профілю відсилає до назви бази або навпаки.

Категорія – це когнітивна структура, в якій сконцентровані максимально релевантні для буденної свідомості ознаки [5, с. 14]. Категорія асиметрична за структурою, тому одні члени категорії є більш, а інші – менш прототиповими. Перші є «кращими зразками» категорії і формують її центр; другі – «гіршими» і формують її периферію [24]. Метонімічне мапування у межах однієї категорії називають категоріальним [16]; його сутність полягає у тому, що значущий/релевантний (*salient*) член категорії надає ментальний доступ до самої категорії або навпаки [16, с. 101].

Ідеалізована когнітивна модель (ІКМ) – це енциклопедична, гнучка, ідіосинкратична структура подання знання [7; 23]. ІКМ охоплюють культурні знання носіїв мови, їх суб'єктивні погляди стосовно концепту і не обмежуються «реальним світом». ІКМ дуже схематичні і рухливі, можуть бути статичними або динамічними, або статичними і динамічними одночасно. Вони є «ідеалізованими» у тому сенсі, що вони не обов'язково «реальні» [21, с. 10]. У ході метонімічного мапування у межах ІКМ іменування частини ІКМ переноситься на іменування іншої частини або ім'я власне концепту.

Когнітивна метонімія реалізується у мові за допомогою метонімічних виразів – реальних, «поверхневих» виразів, за участі яких можна реконструювати метонімічні концептуальні зв'язки. За структурою метонімічні мовні одиниці можуть бути одно-, дво- або багатоконпонентними. Метонімічні дво- або багатоконпонентні словосполучення виражають валентні зв'язки [2]; валентність при цьому досягається зміною лексичного значення одного з компонентів – метонімізованого слова. У залежності від *частиномовної належності* метонімізованого слова розрізняють субстантивну, ад'єктивну та дієслівну (предикативну) метонімію. Субстантивна метонімія – це мовна одиниця, в якій метонімізоване слово подано іменником, що називає сутність/предмет, властивості/характеристики якого переносяться на інший предмет на основі їх суміжності. Ад'єктивна метонімія – це мовна одиниця, в якій прикметник уживається у метонімічному значенні, що пов'язано зі зміною сполучуваності, яка викликана переадресацією властивості від одного предмета до іншого на основі їх суміжності. Дієслівна метонімія – це мовна одиниця, в якій метонімізоване слово подано дієсловом; в її основі, як правило, лежать причинно-наслідкові зв'язки та зв'язки, що мають характер обставини дії. Класифікаційною ознакою метонімічного виразу також слугує ступінь його конвенціональності. За цим критерієм метонімічні вирази поділяються на конвенціональні (мовні) та дискурсивні.

Специфіку віддзеркалення метонімічного механізму у мові можна схематично подати таким чином:

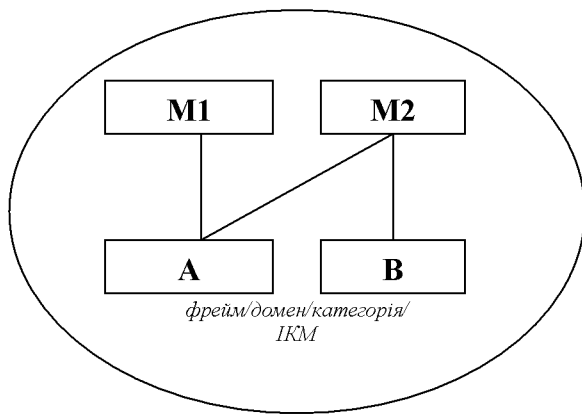

Рис. 1. Лінгвокогнітивний механізм метонімічного переносу

де *A* – це концепт-ціль, вербалізований за допомогою мовної одиниці *M1*, *B* – концепт-джерело, вербалізований за допомогою мовної одиниці *M2*. У ході метонімічного осмислення концепту-ціль (*A*) останній запозичує мовну одиницю (*M2*), за допомогою якої вербалізовано концепт-джерело *B*.

Звернемося до аналізу конкретних дискурсивних фрагментів, в яких функціонують метонімічні евфемізми.

(1) *She had wanted to go to bed with Freddie Nash more than anything else in her life* (Street P., Guilty Parties, 1990).

У наведеному прикладі вираз *to have sex* піддається метонімічній заміні (адже для жінки прямо висловлювати бажання зайнятися сексом із чоловіком не є прийнятним) виразом *to go to bed with*, що виступає в якості евфемістичного субституту. Останній подано мовним метонімічним виразом, що відразу упізнається реципієнтом, адже GOING TO BED WITH SMB. є типовою дією сценарію HAVING SEX. Так, у підґрунті евфемістичної субституції лежить фреймова метонімія; у ході метонімічного мапування здійснюється «запозичення» іменування типової дії сценарію задля іменування первинного концепту.

Таку реалізацію сценарію HAVING SEX репрезентує дискурсивний метонімічний вираз у фрагменті (2):

(2) *When my turn came to take clothes off, to share with Katie the wreckage of my left leg, scars and all, I never hesitated; and when she saw them neither did she. Had we spent those hours*

in the dark, I would never have made anything of it. But we were never in the dark that night. We rolled, one over another, across Saint Thomas More and the pages of the Utopia, into the new positions of our relationship, and the lights were always burning (Caldwell I, Thomason D, The Rule of Four, 2005).

Дискурсивний фрагмент є описом інтимної близькості, що уперше відбувається між чоловіком і жінкою; власне подія вуалюється за використанням евфемістичного виразу *rolled into the new positions of our relationships*, в якому *rolled* слугує метонімічним посиленням на *having sex* на підставі фреймової метонімії.

(3) *Both waders immediately filled and I caught my breath as freezing April waters began to stimulate sensitive nether regions* (Sandison B., Tales of the Loch, 1990).

Під час деривації евфемістичного субституту *nether regions* у наведеному фрагменті задіяний метонімічний зв'язок за принципом суміжності ЗАГАЛЬНЕ замість ОКРЕМОГО, також відомого як гіпонімія [17, с. 105], у результаті якого концепт ІНТИМНА ЧАСТИНА ТІЛА репрезентується за допомогою номінації з широкою семантикою – *nether regions* завдяки зв'язку між профілем і базою: концепт ІНТИМНА ЧАСТИНА ТІЛА профілюється у домен (базу) НИЖЧА ЧАСТИНА ТІЛА, понятійну специфіку якого, у свою чергу, визначає домен вищого ступеня складності БУДОВА ЛЮДСЬКОГО ТІЛА. Звернення до когнітивних структур більш високого рівня складності, для яких не є характерним виокремлення будь-яких специфічних характеристик, надає можливість уникнути прямого називання референта, згадка про який у суспільстві вважається неприйнятним.

(4) *But the accusation hangs in the air. The map of Rome, like a diary, has reminded me of what I left behind, how much progress we made before I left, how I enjoyed it. I look at my hands, curved in my lap. It was father who said I had lazy hands* (Caldwell I, Thomason D, The Rule of Four, 2005).

У дискурсивному фрагменті (4) метонімічний вираз *to have lazy hands* виконує евфемістичну функцію: батько намагається «пом'якшити» критичну оцінку сина та «зміщує» негативну оцінку

на частину його тіла і тим самим знижує пейоративну оцінку референта. Субстантивний метонімічний вираз вербалізує метонімічне мапування за типом ЧАСТИНА замість ЦІЛОГО. Вибір концепту-джерела у цьому випадку не випадковий, адже концепт HAND має пряму асоціацію з / профілюється у базу PHYSICAL ACTIVITY, що, у свою чергу, упізнається на тлі домену вищого рівня складності ACTIVITY.

(5) *Prostitute, whore, yellow cab, woman of the floating world ... just a woman, pushed by some secret demons – demons that led back to Oda* (Cameron M., *Time of Attack*, 2014)

За допомогою метонімічного виразу *yellow cab* евфемістичній заміні піддається пряма номінація *prostitute* (метою мовця є меліоратизація референта, що продиктовано його емпатією стосовно героїні, для якої вона, перш за все, – просто жінка, якій він симпатизує). Евфемістичний субститут подано дискурсивним метонімічним виразом, а метонімічне мапування, що лежить у його основі, здійснюється у межах ІКМ PROSTITUTE, яка може включати такі уявлення про представниць найдревнішої професії, як необхідність вдягати відвертий одяг, відверто поводитися, і, ймовірно, ідею про те, що проститутки возять до клієнтів на таксі. Використання евфемістичного метонімічного виразу у наведеному фрагменті допомагає повністю нейтралізувати негативну характеристику роду діяльності референту «that does not deserve respect».

(6) *Then, assuming the visitor was given a guided tour of the manor, he would then leave the kitchen and find the WC directly opposite the front door; just a WC, no bath, no wash-hand basin, no toilet-paper, no mod-cons; if he did wish to «spend a penny», well, yesterday's newspaper was cut neatly into 6 inch squares and nailed on to a convenient wall* (Caplan J., *Memories of the Gorbals*, 1991).

У дискурсивному фрагменті (6) метонімічний вираз *spend a penny* виконує функцію евфемістичної заміни та «вуалює» опис досвіду відвідування туалету мовцем. Метонімічний вираз є сталим і має історичне підґрунтя: у 1939 році у Британії задля того, щоб відвідати громадський туалет, необхідно було «використати монетку», щоб відчи-

нити двері «громадської вбиральні». Отже, метонімічне мапування має своїм підґрунтям суміжний зв'язок СУБ-ПОДІЯ замість ПОДІЯ у межах сценарію GOING TO THE TOILET.

(7) *It was with Laura that he had first tried hang-gliding, drunk tequila, fished in Alaska, eaten salt-water taffy, read Proust, watched a blue movie* (James S., *Love over Gold*, 1993).

Евфемістичний субститут *a blue movie*, що замінює пряму номінацію *pornographic movie*, також має своїм підґрунтям метонімічний зсув (його використання у наведеному дискурсивному фрагменті є очевидним: в ряду з такими «невинними діями», як заняття спортом, поїдання вафель та читання Пруста разом з коханою дівчиною, перегляд порнографічних фільмів не є подією, про яку слід прямо розповідати оточуючим). *Blue movie* – метонімічний ад'єктивний вираз з компонентом-кологоративом у якості метонімізованого слова – є прикладом так званої «кологоративної метонімії» [22]. Кольори відносяться до категорій базового рівня: основу мислення людини, що існує у природному і соціальному середовищі, складає система кодів, з-поміж яких кологоративний – один з базових [10]. Базові колірні категорії відбивають універсальні характеристики сприймання кольору, що детерміновано одночасно і об'єктивним матеріальним світом, і особливостями біології людини, і людським мисленням, і культурними факторами [9, с. 13]. Прототиповими членами колірних категорій виступають певні точки референції – те, про що даний об'єкт змушує нас згадувати [28]. Так, точкою референції категорії BLUE є природний голубий колір, пов'язаний у мисленні індивіда зі сприйняттям кольору неба або моря [22]. Асоціація голубого з чимось непристойним (у цьому випадку – порнографічним) має історичне підґрунтя: в епоху панування пуританства у Північній Америці закони стосовно непристойної/гріховної поведінки (у тому числі, і порнографії) видавалися на папері голубого кольору, що послугувало основою появи метонімічного ад'єктивного виразу *blue movies* у значенні *pornographic movies*. Лінгвокогнітивний механізм метонімічного зсуву у цьому випадку полягає у посиланні на непрототиповий елемент категорії BLUE за допомогою назви самої категорії.

(8) *Two weeks before they returned to the United States, Sergeant R.J. Howard's wife told him during a pouty Skype session that she'd decided to split the sheets in favour of a fellow professor at Southern Utah State* (Cameron M., *Time of Attack*, 2014)

Дискурсивний метонімічний вираз *split the sheets* допомагає уникнути прямого посилання на бажання жінки розлучитися з чоловіком, який проходить військову службу в іншій країні, та почати спільне життя з іншим чоловіком. У підгрунті метонімії, що виконує функцію евфемістичного субститути, лежать партонімічні відносини ЧАСТИНА замість ЦЛОГО у межах IKM DIVORCE, адже відомо, що розрив подружніх відносин передбачає розподіл речей, якими люди спільно користувалися (SPLITTING THINGS). Крім того, наведений приклад є ілюстрацією ускладненої метонімії: метонімічне заміщення SPLITTING замість DIVORCE ускладнюється поданням ОКРЕМОГО – *sheets* замість ЗАГАЛЬНОГО – *possessions*.

Так, результати аналізу доводять, що у формуванні евфемізмів, які функціонують у сучасному англомовному художньому дискурсі, важливу роль відіграє метонімія – ментальна операція, під час якої один концепт забезпечує ментальний доступ до іншого у межах однієї когнітивної структури (фрейму, домену, категорії або IKM). Наведені у роботі дискурсивні фрагменти ілюструють функціонування евфемістичних субститути, основаних як на метонімічному зсуві у межах окремих фреймів/доменів/категорій/IKM, так і зразки ускладненої метонімії. У якості засобів вербалізації метонімії як когнітивного процесу евфемістичні субститути у дискурсі допомагають меліоратизації предметів та явищ дійсності, пряме називання яких вважається небажаним, неввічливим тощо. Перспективним вважаємо дослідження інших когнітивних механізмів евфемізації у різних типах англомовного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болдырев Н.Н. Когнитивный аспект эвфемизации (на материале английского языка) / Н.Н. Болдырев, Ю.В. Алексикова // Вопросы когнитивной лингвистики. – № 2 (023). – 2010. – С. 5–11. 2. Винник О.П. Метафоричні процеси у формуванні української економічної лексики : автореф. дис. на здобуття наук.

ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / О.П. Винник. – Харків, 2007. – 20 с. 3. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация : сб. работ / Тойн ван Дейк. – М. : Прогресс, 1989. – 311 с. 4. Желтухина М.Р. Специфика речевого воздействия тропов в языке СМИ : дис. ... доктора филол. наук : 10.02.19 / Марина Ростиславовна Желтухина. – М., 2004. – 719 с. 5. Кубрякова Е.С. Краткий словарь когнитивных терминов / [Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина ; общ. ред. Е.С. Кубрякова]. – М., 1996. – 245 с. 6. Лакофф Д. Женщины, огонь и опасные вещи. Что категории языка говорят нам о мышлении / Д. Лакофф. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – 792 с. 7. Лакофф Д. Метафоры, которыми мы живем / Д. Лакофф, М. Джонсон. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 256 с. 8. Минский М. Фреймы для представления знаний / М. Минский. – М. : Энергия, 1979. – 151 с. 9. Петкелите К.Р. Когнитивные основы формирования значения устойчивых сочетаний с компонентом цветообозначением : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / К.Р. Петкелите. – Калининград, 2011. – 25 с. 10. Пименова М.В. Концептуальные исследования. Введение / М.В. Пименова, О.Н. Кондратьева. – М. : Флинта : Наука, 2011. – 176 с. 11. Пушкарев Е.А. О структуре идеализированной когнитивной модели при метонимизации / Е.А. Пушкарев // Вестник ВГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. – № 2. – 2015. – С. 16–21. 12. Розенталь Д.Э. Эвфемизм / Д.Э. Розенталь // Словарь-справочник лингвистических терминов. – М. : Просвещение, 1976. – С. 120. 13. Шейгал Е.И. Эвфемизация в политическом дискурсе / Е.И. Шейгал // Языковая личность. Проблемы креативной семантики. – Волгоград : Перемена, 2000. – С. 158–171. 14. Шмелев Д.Н. Эвфемизм / Д.Н. Шмелев // Русский язык: Энциклопедия ; [под ред. Ф.П. Филина]. – М. : Советская энциклопедия, 1979. – С. 402. 15. Blank A. Co-presence and Succession: A Cognitive Typology of Metonymy / A. Blank // Metonymy in Language and Thought ; [ed. by K.-U. Panther and G. Radden]. – Amsterdam : John Benjamins, 1999. – P. 169–191. 16. Dancygier B. Figurative Language / B. Dancygier, E. Sweetser. – Cambridge : Cambridge UP, 2014. – 242 p. 17. Freeman M.H. Cognitive Mapping in Literary Analysis / M.H. Freeman // Style. – 2002. – № 36 (3). – P. 466–483. 18. Hurford J.R. Semantics: A Coursebook / J.R. Hurford, B. Heasley. – Cambridge : Cambridge UP, 1983. – 366 p. 19. Kövecses Z. Language, Mind and Culture: A Practical Introduction / Z. Kövecses. – Oxford : Oxford UP, 2006. – 400 p. 20. Langacker R.W.

- Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites / R.W. Langacker. – Stanford, CA: Stanford University Press, 1987. – 540 p. 21. Littlemore J. Metonymy: Hidden Shortcuts in Language, Thought and Communication / J. Littlemore. – Cambridge: Cambridge UP, 2015. – 227 p. 22. Niemer S. From Blue Stockings to Blue Movies: Color Metonymies in English / S. Niemer // *Speaking of Colors and Odor*; [ed. by M. Plümacher, P. Holz]. – Amsterdam: John Benjamins, 2007. – P. 155–165. 23. Radden G. Towards a Theory of Metonymy / G. Radden, Z. Kövecses // *Metonymy in Language and Thought*; [ed. by Panther K.-U. and Radden G.]. – Amsterdam: John Benjamins Publishing, 1999. – P. 17–59. 24. Rosch E. Principles of Categorization / E. Rosch // *Cognition and Categorization*; [ed. by E. Rosch and B. Lloyd]. – Hillsdale, NJ: Laurence Erlbaum, 1987. – P. 27–48. 25. Ruiz F.J. The Role of Mappings and Domains in Understanding Metonymy / F.J. Ruiz, M. Ibáñez // *Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective*; [ed. by A. Barcelona]. – Berlin, N.Y.: Mouton de Gruyter, 2000. – P. 109–132. 26. Taylor J.R. Cognitive grammar / J.R. Taylor. – Oxford: Oxford University Press, 2002. – 621 p. 27. Velasco O.I.D. Metaphor, Metonymy, and Image-Schemas: An Analysis of Conceptual Integration / O.I.D. Velasco // *Journal of English Studies*. – Vol. 3 (2001-2). – P. 47–63. 28. Wierzbicka A. Semantics, Culture and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations / A. Wierzbicka. – Oxford: Oxford UP, 1992. – 487 p.
- REFERENCES**
- Blank, A. (1999). Co-presence and succession: A cognitive typology of metonymy. In: K.-U. Panther and G. Radden (eds.) *Metonymy in Language and Thought*. Amsterdam: John Benjamins, pp. 169-191.
- Boldyrev, N.N., Aleksikova, Ju.V. (2010). Kognitivnyj aspekt jevfemizacii (na materiale anglijskogo jazyka) [Cognitive aspect of euphemisation (on the material of the English language)]. *Voprosy kognitivnoj lingvistiki – Cognitive linguistics issues*, 2 (023), 5-11 (in Russian).
- Dancygier, B., and Sweetser, E. (2014). *Figurative Language*. Cambridge: Cambridge UP.
- Dječik, T.A. van. (1989). *Jazyk. Poznanie. Kommunikacija*. [Language. Cognition. Communication]. Moscow: Progress.
- Freeman, M.H. (2002). Cognitive Mapping in Literary Analysis. *Style*, № 36 (3), 466-483.
- Hurford, J.R. and Heasley, B. (1983). *Semantics: A Coursebook*. Cambridge: Cambridge UP.
- Kövecses, Z. (2006). *Language, Mind and Culture: A Practical Introduction*. Oxford: Oxford UP.
- Kubryakova, E.S. (1996). *Kratkij slovar' kognitivnyh terminov* [Concise dictionary of cognitive terms]. Moscow. MGU Phil. dep.
- Lakoff, G. (2004). *Zhensshiny, ogon' i opasnye veshhi. Chto kategorii jazyka govoryat nam o myshlenii* [Women, fire, and dangerous things. What categories reveal about the mind]. Moscow: Jazyki slavjanskoj kul'tury.
- Langacker, R. W. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Littlemore, J. (2015). *Metonymy: Hidden Shortcuts in Language, Thought and Communication*. Cambridge: Cambridge UP.
- Minskij, M. (1979). *Frejmy dlja predstavlenija znanij* [A framework for representing knowledge]. Moscow: Jenergija.
- Niemer, S. (2007). From Blue Stockings to Blue Movies: Color Metonymies in English. In: M. Plümacher, P. Holz (eds.). *Speaking of Colors and Odor*. Amsterdam: John Benjamins, pp. 155-165.
- Petkelite, K.R. (2011). *Kognitivnye osnovy formirovanija znachenija ustojchivyh sochetanij s komponentom cvetooboznacheniem*. *Avtoref. kand. filol. Nauk* [Cognitive grounding of the formation of meaning of set expressions with a color component. Cand. philol. sci. syn.]. Kaliningrad. 25 p. (in Russian).
- Pimenova, M.V., and Kondrat'eva, O.N. (2011). *Konceptual'nye issledovanija. Vvedenie*. [Conceptual research. An introduction]. Moscow. Flinta:Nauka.
- Pushkarev, E.A. (2015). O strukture idealizirovannoj kognitivnoj modeli [About the structure of the idealized cognitive model]. *Vestnik VGU: Lingvistika i mezhkul'turnaja komunikacija – VGU Herald: Linguistics and cross-cultural communication*, 2, 16-21.
- Radden, G. and Kövecses, Z. (1999). Towards a Theory of Metonymy In: K.-U. Panther and G. Radden (eds.). *Metonymy in Language and Thought*. Amsterdam: John Benjamins Publishing, pp. 17-59.
- Rosch, E. (1987). Principles of Categorization. In: E. Rosch and B. Lloyd (eds.). *Cognition and Categorization*. Hillsdale, NJ: Laurence Erlbaum, pp. 27-48.
- Rozenal', D.Je. (1976). Jevfemizizm [Euphemism]. *Slovar' -spravochnik lingvisticheskij terminov – Dictionary-reference-book of linguistic terms*. Moscow: Prosveshhenie. (in Russian)
- Ruiz, F.J. and Ibáñez, M. (2000). The Role of Mappings and Domains in Understanding Metonymy. In: A. Barcelona (ed.). *Metaphor and Metonymy at the*

- Crossroads : A Cognitive Perspective*. Berlin, N.Y.: Mouton de Gruyter, pp. 109-132.
- Shejgal, E.I. (2000). Jevfemizacija v politicheskom diskurse [Euphemization in political discourse]. *Jazykovaja lichnost'. Problemy kreativnoj semantiki. – Linguistic personality. Problems of creative semantics*. 158-171. (in Russian)
- Shmelev, D.N. (1979). Jevfemizizm [Euphemism]. – *Russkij jazyk: Jenciklopedija – The Russian language: Encyclopedia*, 402.
- Taylor, J.R. (2002). *Cognitive grammar*. Oxford: Oxford University Press.
- Velasso, O.I.D. (2001-2). Metaphor, Metonymy, and Image-Schemas : An Analysis of Conceptual Integration. *Journal of English Studies*, 3, 47-63.
- Vynnyk, O.P. (2007). *Metaforychni protsesy u formuvanni ukrajins'koyi ekonomichnoyi leksyky. Avtoref. kand. filol. nauk [Metaphoric processes in the formation of Ukrainian economic lexis. Cand. philol. sci. syn.]*. Kharkiv. 20 p. (in Ukrainian)
- Wierzbicka, A. (1992). *Semantics, Culture and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations*. Oxford: Oxford UP.
- Zheltuhina, M.R. (2004). *Specifika rechevogo vozdejstvija tropov v jazyke SMI. Diss. dokt. filol. nauk [Specificity of the speech impact of tropes in the mass media language. Dr. philol. sci. diss.]*. Moscow. 719 p. (in Russian).